

HORIZONTALE PRIVACY

Informeel schets t.b.v. de Rondetafelgesprekken op 12 oktober 2017

Sven Koopmans (VVD)

1. Naar aanleiding van het verzoek daartoe in de Procedurevergadering V&J van 5 juli 2017, is deze informele notitie bedoeld als achtergrondschets van de problematiek van horizontale privacy. Zij neemt geen beleidsstandpunt in en beoogt uitsluitend verdere basis te geven aan de voorbereiding voor het geagendeerde rondetafelgesprek over horizontale privacy.

Introductie

2. Naast de zorgen om de privacy van mensen in verhouding tot de staat (verticale privacy) en tot bedrijven, is een groeiende zorg de bescherming van de privacy tussen mensen onderling (horizontale privacy). Daarom moeten we verder dan alleen de discussie tussen degene die zegt dat je 'toch niets te verbergen hebt' en degene die een 'almachtige staat' voorziet. Verborgen camera's en afluisterapparatuur zijn tegenwoordig niet alleen beschikbaar voor de inlichtingendiensten maar voor iedereen. Een smartphone is ook een *live* TV-camera. Met behulp van locatie-trackers en spy shops kan je de buurvrouw of je vriend overal ongezien volgen en ieder gesprek opnemen. Even heimelijk filmen in de sportkleedkamer en een kind is voor het leven vastgelegd. Met gezichtsherkenningstechnologie is niemand meer anoniem. Met internet is bijna alles voor altijd terug te vinden.

Probleem

3. Mensen moeten vrij zijn om onbevangen hun leven te kunnen leiden. Technologie is essentieel voor ons leven en onze economie. Zij draagt sterk bij aan de keuzevrijheid, maar kan die ook beperken. Privé-momenten moeten privé blijven. Voorkomen moet worden dat mensen het gevoel hebben geen privacy meer te hebben of onder groepsdwang te leven. Dat zij hun mening niet meer durven te geven. Dat ze niet meer onbespied intiem of vertrouwelijk kunnen zijn. Er is een grote eigen verantwoordelijkheid voor het beveiligen en verspreiden van de eigen, mogelijk compromitterende beelden en online gegevens. Maar nu het zo eenvoudig is voor iedere burger om de privacy van de andere burger te schenden, is een verwijzing naar de eigen verantwoordelijkheid van het slachtoffer minder geloofwaardig. De samenleving moet ruimte bieden voor vertrouwelijkheid, vergissingen en het recht met rust gelaten te worden.

Stand van Zaken

4. In 2018 wordt de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht. De verordening harmoniseert de privacyregels van burgers jegens overheid en bedrijven. In Nederland wordt deze omgezet in een Uitvoeringswet. De Nederlandse Autoriteit Persoonsgegevens zal toezichthouder zijn. De verordening reguleert ook het 'recht op vergetelheid' waardoor zoekmachines moeten toetsen of bijvoorbeeld beschamende filmpjes uit zoekresultaten verwijderd moeten worden. Vooralsnog

heeft ieder bedrijf heeft hiertoe eigen methode en criteria. Het is nog onduidelijk hoe het recht op vergetelheid in de Uitvoeringswet zal worden geïmplementeerd.

5. Bij een evidente inbreuk op *intellectueel eigendom* is er een spoedprocedure (art. 1019 e.v. Rv) om bij rechterlijk bevel de inbreuk te verbieden en de resultaten onmiddellijk te verwijderen. Ook kunnen internetproviders worden bevolen maatregelen te treffen, en zijn inbreukmakers verplicht de herkomst en verspreiding van materiaal op te geven. Bij eenzelfde evidente inbreuk op *privacy* geldt dat niet.
6. Verborgene camera's, microfoons, drones en locatie-trackers zijn soms onzichtbaar klein, en zijn voor iedereen vrij te koop. Sommige van deze gadgets zijn op afstand en anoniem te besturen. De regels voor drones zien maar beperkt op privacy. Met de in de VS al beperkt geïntroduceerde high-tech bril *Google Glass* kan je een onbekende op straat herkennen. Anonimiteit bestaat dan niet meer.

Indicatieve ideeën

7. Horizontale privacy kent veel kanten. Er zijn dan ook veel invalshoeken en (gedeeltelijke) praktische oplossingen denkbaar. Enkele indicatieve, te overwegen ideeën:
 - Slachtoffers van evidente privacy-schendingen een vergelijkbaar beschermingsniveau bieden als slachtoffers van inbreuken op intellectuele eigendomsrechten.
 - De pakkans verhogen door de kennis van de relevante autoriteiten te versterken.
 - Bewustwording vergroten door een gerichte publiciteitscampagne.
 - Versterking van het recht op vergetelheid door met het bedrijfsleven standaard protocollen voor vergetelheidsverzoeken te ontwikkelen. Dit zonder aantasting van de vrije meningsuiting, de persvrijheid en zonder onbedoeld ook bijvoorbeeld fraudeurs te beschermen.
 - Samenwerking van de overheid met bedrijven over privacyaspecten van hobby-drones, mobiele gezichtsherkenningsoftware en spy shops.
